

MONITOR PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ A JUDIKATURY

1. 9. 2021 - 30. 9. 2021

(A) PRÁVNÍ PŘEDPISY

(1) NOVELA ZÁKONA O ODPOVĚDNOSTI ZA PŘESTUPKY A ŘÍZENÍ O NICH A NĚKTERÉ DALŠÍ ZÁKONY

- Poslanecká sněmovna schválila ve třetím čtení novelu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a některých dalších zákonů, o které jsme Vás informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíce duben 2019, prosinec 2019 a červen 2021.
- Novela zejména ruší povinnost zpracovávat přehled přestupků a upravuje kvalifikační požadavky kladené na oprávněné úřední osoby. Úřední osobou bude moci být i osoba bez vysokoškolského vzdělání za předpokladu, že složí odbornou zkoušku u Ministerstva vnitra.
- Do právního řádu by měla být zavedena nová skutková podstata přestupku, která by postihovala osoby, které by vnesly na organizované sportovní utkání pyrotechniku nebo cestou na takové utkání anebo cestou zpět z takového utkání pyrotechniku použily, nebo by se o takové jednání pokusily. Za tento přestupek novela stanovuje pokutu od 10.000,- Kč do 100.000,- Kč.
- Nově by byla výslovně stanovena věcná příslušnost obce s rozšířenou působností k projednání přestupků proti pořádku ve státní správě spáchaných porušením povinnosti stanovené v nařízení obce. Dále novela zavádí institut ochrany osob vystupujících v řízení, který umožňuje odeprít nahlížení do části spisu obsahující údaje o místě trvalého pobytu, popřípadě bydlišti, doručovací adrese, místě výkonu zaměstnání nebo podnikání a o osobních poměrech.
- Novela dále ruší ustanovení o nemožnosti vést přestupkové řízení proti poslanci, senátorovi a soudci Ústavního soudu. Výslech svědka, který je mladší 18 let, bude možné provést jen v nezbytných případech a pokud tím nebude ohrožen jeho další vývoj. V zájmu ochrany svědka mladšího 18 let jej bude možné vyslechnout bez přítomnosti zákonného zástupce, ale správní orgán bude povinen přibrat k výslechu orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo jinou vhodnou osobu.
- Novelou se nyní bude zabývat Senát.

(2) NOVELA ZÁKONA O DŮCHODOVÉM POJIŠTĚNÍ

- Ve Sbírce zákonů byla vyhlášena novela zákona o důchodovém pojištění, o které jsme Vás informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc srpen 2021.
- Na základě novely bude při zvýšení důchodů v pravidelném termínu v roce 2022 k částce zvýšené procentní výměry důchodu přičtena částka 300 Kč.
- Novela nabyla účinnosti dne 10. 9. 2021.

(3) ZÁKON O ELEKTRONIZACI ZDRAVOTNICTVÍ

- Ve Sbírce zákonů byl vyhlášen zákon o elektronizaci zdravotnictví, o kterém jsme Vás informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc srpen 2021.
- Zákon o elektronizaci zdravotnictví zavádí tři tzv. Kmenové zdravotnické registry, a to Kmenový registr poskytovatelů zdravotních služeb, Kmenový registr zdravotnických pracovníků a Kmenový registr pacientů. Zákon upravuje propojení Kmenových registrů v jeden neveřejný celek, ke kterému má přístup zákonem vymezený okruh osob, přičemž každý takový přístup bude evidován.
- Pacienti mohou dle zákona nahlížet do záznamů o nich vedených v Kmenovém registru pacientů, a to prostřednictvím Portálu elektronického zdravotnictví. Zákon zakotvuje také možnost získání výpisu o těchto záznamech, a to prostřednictvím kontaktních míst veřejné správy.
- Zákon nabude účinnosti dne 1. 1. 2022.

(4) NOVELA ZÁKONA O NEMOCENSKÉM POJIŠTĚNÍ

- Ve Sbírce zákonů byla vyhlášena novela zákona o nemocenském pojištění, o které jsme Vás informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíce leden 2020, červenec 2021 a srpen 2021.
- Tato novela se týká tří dávek, a to dlouhodobého ošetrovného, ošetrovného a dávky otcovské poporodní péče.
- U dlouhodobého ošetrovného zkracuje novela dobu pobytu v zařízení lůžkové péče, jako podmínky nároku na dávku, ze sedmi na čtyři kalendářní dny, zavádí se možnost požádat o vydání rozhodnutí o vzniku potřeby dlouhodobé péče do 15 dnů po skončení hospitalizace a ruší se podmínka hospitalizace pro poskytnutí dlouhodobého ošetrovného v případě péče o osoby v inkurabilním stavu.
- U ošetrovného se rozšiřuje okruh osob, u nichž se nevyžaduje soužití ošetřující a ošetřované osoby v domácnosti, a to o blízké příbuzné.
- Pro otcovskou poporodní péči novela prodlužuje délku jejího čerpání na dva týdny ze současného jednoho týdne. Otcovskou poporodní péčí je stále možné čerpat v období prvních šesti týdnů po narození dítěte. Novelou je tato lhůta prodloužena o odpovídající počet dnů v případě, že dítě bude během prvních šesti týdnů hospitalizováno.
- Novela nabude účinnosti dne 1. 1. 2022.

(5) NOVELA ZÁKONA O POMOCI V HMOTNÉ NOUZI

- Ve Sbírce zákonů byla vyhlášena novela zákona o pomoci v hmotné nouzi, o které jsme Vás informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc srpen 2021.
- Novela zavádí možnost provádět srážky z příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení, a to na úhradu pravomocně uložených pokut za taxativně vymezené přestupky. Jedná se například o přestupek nepřihlášení dítěte k zápisu k povinné školní docházce nebo přestupky proti veřejnému pořádku spáchané fyzickou osobou, která není mladistvým, pokud je příjemcem příspěvku na živobytí nebo doplatku na bydlení nebo osobou s příjemcem společně posuzovanou. Podmínkou je, že od spáchání přestupku neuplynuly více jak 3 roky a od pravomocného uložení pokuty neuplynul víc než jeden rok.
- Ustanovení o nepostižitelnosti dávky exekucí v tomto případě neplatí.
- O srážkách podle novely rozhoduje orgán pomoci v hmotné nouzi, který dávku vyplácí nebo naposledy vyplácel. Je-li mezi společně posuzovanými osobami nezaopatřené dítě, musí dávka zůstat nejméně ve výši jeho životního minima, a to pro každé nezaopatřené dítě z okruhu společně posuzovaných osob.
- Novela nabude účinnosti dne 1. 1. 2022.

(6) NOVELA ZÁKONÍKU PRÁCE

- Poslanecká sněmovna se bude po přerušení projednávání opětovně zabývat ve třetím čtení novelou zákoníku práce.
- Novela prodlužuje délku základní výměry dovolené ze 4 týdnů na 5 týdnů. Zároveň zůstane zachována možnost prodloužení dovolené ze strany zaměstnavatele formou individuální i kolektivní smlouvy, popřípadě vnitřním předpisem. Novela se nedotýká délky dovolené pedagogických pracovníků a akademických pracovníků vysokých škol.
- Novela dále stanovuje, že právo na dovolenou vzniklé před účinností navrhované úpravy a čerpání této dovolené se bude i nadále řídit dosavadními právními předpisy.

(7) NOVELA ZÁKONA O SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANĚ DĚTÍ A DALŠÍCH SOUVISEJÍCÍCH ZÁKONŮ

- Senát schválil a prezident podepsal novelu zákona o sociálně-právní ochraně dětí a dalších souvisejících zákonů.
- Novela zvyšuje státní příspěvek na provoz zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a péči o svěřené děti ze současné částky 22 800 Kč na částku 30 000 Kč měsíčně za každé dítě.

- Nově se zakotvuje povinnost příjemců státního příspěvku na výkon pěstounské péče předkládat přehled využití státního příspěvku za uplynulý kalendářní rok a vrátit na účet krajské pobočky Úřadu práce ČR případné nevyčerpané částky státního příspěvku.
- Novela podporuje náhradní rodinnou péči, zejména pokud se jedná o děti se zdravotním postižením a vícečetné sourozenecké skupiny, a to prostřednictvím navýšení odměny pěstouna v těchto případech.
- Nově je novelou upraven zaopatřovací příspěvek pro mladé dospělé po skončení péče nahrazující péči rodičů. Jedná se o dávku určenou nezaopatřeným zletilým osobám do 26 let věku nebo nezaopatřeným nezletilým osobám, kterým byla přiznána plná svéprávnost. Tato dávka nahradí několik dosavadních dávek a jiných transferů z veřejných rozpočtů.
- Novela vylučuje umístování dětí do 3 let věku do náhradní pobytové péče ze sociálních důvodů, tj. z důvodu ohrožení ve vývoji nevhodným sociálním prostředím. V dětských domovech pro děti do 3 let věku budou moci být poskytovány zdravotní služby a zaopatření pouze dětem, jejichž zdravotní stav vyžaduje poskytování zdravotní péče ve formě lůžkové péče a které nemohou vyrůstat v rodinném prostředí, tedy především dětem týraným, zanedbávaným, zneužívaným nebo dětem zdravotně postiženým.
- Na základě novely by mělo dojít k vyloučení odměny pěstouna z příjmu při odvodech pojistného na veřejné zdravotní pojištění v případech, kdy odměna pěstouna nedosahuje minimální mzdy.
- Novela zákona byla odeslána k vyhlášení ve Sbírce zákonů.

(8) NOVELA ZÁKONA O DŮCHODOVÉM POJIŠTĚNÍ A NĚKTERÝCH DALŠÍCH ZÁKONŮ

- Vláda zaslala Poslanecké sněmovně stanovisko k novele zákona o důchodovém pojištění a některých dalších zákonů.
- Novela zavádí možnost dřívějšího odchodu do starobního důchodu pro zaměstnance, kteří již nejsou schopni vykonávat dosavadní pracovní činnost až do dosažení důchodového věku z důvodu dlouhodobého výkonu náročných prací majících vliv na jejich zdravotní stav a pracovní schopnost a zároveň není možná další rekvalifikace těchto zaměstnanců v důsledku jejich fyzického opotřebení.
- Novelou se nyní bude zabývat Poslanecká sněmovna.

(9) NAŘÍZENÍ O ZAVEDENÍ LETNÍHO ČASU V LETECH 2022 AŽ 2026

- Vláda schválila nařízení o zavedení letního času v letech 2022 až 2026. Letní čas se zavádí v roce 2022 dne 27. března, v roce 2023 dne 26. března, v roce 2024 dne 31. března, v roce 2025 dne 30. března a v roce 2026 dne 29. března.
- Nařízení transponuje do českého právního řádu směrnici Evropského parlamentu a Rady o úpravě letního času, která zavádí pro členské státy EU jednotná pravidla pro stanovení konkrétních dat začátku a konce letního času, a to na období let 2022 až 2026.
- Nařízení nabude účinnosti dne 1. 1. 2022.

(B) PRÁVNÍ PŘEDPISY COVID-19

(1) ZÁKON O DALŠÍCH ÚPRAVÁCH POSKYTOVÁNÍ OŠETŘOVNÉHO V SOUVISLOSTI S MIMOŘÁDNÝMI OPATŘENÍMI PŘI EPIDEMII

- Vláda projednává návrh zákona o dalších úpravách poskytování ošetřovného v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii.
- Navrhované úpravy jsou vázány na 1. pololetí školního roku 2021/2022 a mělo by se podle nich postupovat do 31. ledna 2022 s tím, že v případě potřeby bude období, po které by se měla navrhovaná opatření aplikovat, prodlouženo.
- Návrh zákona prodlužuje podpůrnou dobu pro poskytování ošetřovného z 9 kalendářních dnů, resp. 16 kalendářních dnů při osamělosti rodiče, na celou dobu uzavření školy nebo její části z důvodu trvání mimořádného opatření, resp. dobu trvání nařízení karantény.
- Dle novely mají nárok na ošetřovné zaměstnanci pracující na základě dohody o pracovní činnosti a dohody o provedení práce a také zaměstnanci, kteří v době trvání uzavření školského zařízení nastupují do nového zaměstnání.
- Novela zavádí možnost pečovat o dítě pro osoby v příbuzenském vztahu k dítěti, i když nemají s dítětem společnou domácnost.
- Ošetřovné má být poskytováno ve výši 80 % denního vyměřovacího základu. Stanovuje se minimální výše ošetřovného 400 Kč za kalendářní den.
- Ošetřovné se neposkytuje po skončení zaměstnání, v době školních prázdnin a ředitelského volna.

(C) GDPR

(1) NOVELA ZÁKONA O ELEKTRONICKÝCH KOMUNIKACÍCH

- Poslanecká sněmovna setrvala na původním návrhu novely po jeho vrácení Senátem a prezident podepsal novelu zákona o elektronických komunikacích, o které jsme Vás informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc červen 2021.
- Tato novela implementuje do českého právního řádu směrnici Evropského parlamentu a Rady, kterou se stanoví evropský kodex pro elektronické komunikace.
- Novela zavádí tzv. opt-in režim pro cookies a jiné sledovací technologie, jejichž užití bude předpokládat předchozí aktivní souhlas daného uživatele. V souladu s těmito změnami by tedy cookies na webových stránkách musely být automaticky vypnuté. Změna režimu se dle novely netýká tzv. nutných cookies, tedy cookies, které jsou potřebné pro samotný provoz webové stránky.

- Režim opt-in má být dle novely zaveden i pro přímý marketing. Adresát může být kontaktován pouze s předchozím souhlasem, který by poskytl svému poskytovateli služeb elektronických komunikací. Tyto společnosti mají povinnost informovat adresáty o nastalé změně podmínek a do 6 měsíců získat souhlas s využitím jejich kontaktních údajů. Tyto podmínky se vztahují i na náhodně generovaná čísla a blíže nespecifikované číselné seznamy.
- Novela zákona bude odeslána k vyhlášení ve Sbírce zákonů.

(D) JUDIKATURA

(1) SPECIFIKA ROZHODOVÁNÍ O ROZSAHU STYKU NEZLETILÉHO S PRARODIČI (nález Ústavního soudu, sp. zn. I. ÚS 1081/20)

- Ústavní soud (dále jen ÚS) vyhověl ústavní stížnosti stěžovatelů proti rozsudku krajského a okresního soudu.
- Stěžovatelé jsou rodiči nezletilého syna. Ačkoliv spolu nežijí, jsou schopni se na styku s dítětem domluvit. Úpravy styku soudním rozhodnutím se nicméně domáhali prarodiče nezletilého, kteří s nezletilým udržovali častý kontakt. Obecné soudy určily rozsah styku prarodičů s nezletilým vnukem na každý třetí víkend v měsíci a další dny o Vánocích a o letních prázdninách.
- ÚS zdůraznil, že se nejedná o spor o existenci práva prarodičů stýkat se s nezletilým, ale o určení rozsahu takového styku. Rozsah styku dalších příbuzných s dítětem není v právním řádu výslovně stanoven. Při určení rozsahu styku je dle ÚS třeba zvažovat nejlepší zájem dítěte, který může být oslaben i z důvodu existence napětí, konfliktů či vyhrocených vztahů mezi rodiči dítěte a příbuznými, o jejichž styku s dítětem je rozhodováno. Dále se v úvahu berou i vztahy dítěte se všemi dalšími příbuznými. Rozsah styku dalších příbuzných s dítětem nemůže být rozsáhlejší či postaven na roveň styku rodičů s dítětem, zejména nepřejí-li si to rodiče, jejichž stanovisko musí být za normálních okolností zohledněno.
- ÚS podotknul, že obecné soudy při určení rozsahu styku pochybily tím, že vyšly z kritérií běžně aplikovaných pro rozhodování o styku rodičů, a nikoli ze specifických kritérií aplikovatelných pro další příbuzné osoby. Dále nesprávně zhodnotily nejlepší zájem nezletilého, neboť mezi stěžovatelkou a prarodiči panují napjaté vztahy. ÚS spatřil pochybení obecných soudů také ve stanovení styku prarodičů v rozsahu odpovídajícím styku rodičů, aniž by s takovým rozsahem styku rodiče souhlasili.
- ÚS shledal porušení základního práva stěžovatelů na soudní ochranu a na ochranu před neoprávněným zasahováním do rodinného života zaručenými čl. 36 odst. 1 a čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, a napadené rozsudky proto zrušil.

(2) POSUZOVÁNÍ NAPLNĚNÍ PODMÍNEK PRO PODMÍNĚNÉ PROPUSŘTĚNÍ Z VÝKONU TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY, NÁVOD NA POLEPŠENÍ (nález Ústavního soudu, sp. zn. III. ÚS 1873/21)

- Ústavní soud vyhovĚl ústavní stížnosti stěžovatele, který se domáhal zrušení usnesení Městského soudu v Praze, kterým bylo zrušeno usnesení obvodního soudu a znovu rozhodnuto, že žádost stěžovatele o podmínĚné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody byla zamítnuta.
- ÚS konstatoval, že trestní minulost odsouzeného představuje důležité hledisko při posuzování splnění podmínek podmínĚného propuštění, avšak nesmí být jediným kritériem. Je nutné zohlednit i další poznatky k osobnosti odsouzeného, stavu jeho nápravy i prostředí, v němž by se ocitl po případném podmínĚném propuštění na svobodu, a zabývat se také okolnostmi spáchané trestné činnosti. Pokud je proto závĚr soudu o nenaplnĚní podmínky oĚekávání budoucího řádného života odsouzeného založen primárnĚ na okolnostech, které hrály roli při uložení trestu odnětí svobody, a na předchozím jednání stěžovatele, které už nelze změnit, došlo podle ÚS k porušení zákazu dvojího přičítání vyplývajícího z principu ne bis in idem (ne dvakrát v téže věci).
- Dále se ÚS zabýval otázkou odůvodnění soudního rozhodnutí v případě zamítnutí žádosti o podmínĚné propuštění. Podstata odůvodnění spočívá v tom, že odsouzenému má být jasnĚ a srozumitelnĚ vysvětleno, jakým konkrétním způsobem má jednat, aby prokázal polepšení a aby od něj bylo možné oĚekávat, že povede řádný život, a to tak, aby měl vyšší šance při dalším projednání své žádosti o podmínĚné propuštění. Zamítavé usnesení by tedy mělo dle ÚS obsahovat krátký návod pro odsouzeného, jaké konkrétní změny se od něj oĚekávají. V napadeném usnesení však stěžovatel žádný takový návod nedostal.
- ÚS shledal porušení právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a zrušil napadené usnesení.

(3) SOUDNÍ POPLATEK ZA NEPŘÍPUSTNĚ DOVOLÁNÍ (usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 25 Cdo 1697/2021)

- Nejvyšší soud se zabýval dovoláním proti usnesení Městského soudu v Praze, kterým bylo potvrzeno usnesení obvodního soudu o opoždĚnosti odvolání a proti kterému nebylo dovolání přípustné.
- Žalobce v dovolání rozporoval závĚr o opoždĚnosti odvolání a tvrdil porušení svých ústavních práv. SoučasnĚ s dovoláním podal dovolatel také žalobu pro zmatečnost.

- Nejvyšší soud jako soud dovolací dospěl k závěru, že dovolání směřuje proti rozhodnutí, proti němuž není přípustné. Navíc podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. e) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, dovolání není přípustné proti usnesením, proti nimž je přípustná žaloba pro zmatečnost. Nejvyšší soud proto dovolání žalobce odmítl.
- Nejvyšší soud uvedl, že soudnímu poplatku podléhá i dovolání, které není přípustné, popřípadě je opožděné či podané neoprávněnou osobou. Opačný názor soudu prvního stupně vyjádřený v předkládací zprávě je mylný, neboť ze žádného ustanovení zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, nevyplývá, že by dovolatel za nepřípustné dovolání soudní poplatek nebyl povinen zaplatit. Soud prvního stupně je tedy dle Nejvyššího soudu povinen účastníka, který podal nepřípustné dovolání, vyzvat k zaplacení soudního poplatku, případně předtím rozhodnout o návrhu dovolatele na osvobození od soudních poplatků pro dovolací řízení.